

Sykehuset Innlandet HF
Styremøte 23.09.2024

SAK 078– 2024
DIGITALISERING I SYKEHUSET INNLANDET – STATUS, FRAMDRIFT OG MÅL

Forslag til vedtak

1. Styret tar sak 078-2024 «*Digitalisering i Sykehuset Innlandet – status, framdrift og mål 2024*» til orientering.
2. Styret forutsetter at pågående og planlagte regionale og lokale IKT-prosjekter bidrar til økt kvalitet, bedre ressursutnyttelse og realisering av det framtidige målbildet, samtidig som pasient- og informasjonssikkerheten ivaretas.

Brumunddal, 16. september 2024

Alice Beathe Andersgaard
administrerende direktør

Bakgrunn

Denne saken gir en orientering om status for digital transformasjon og pågående og planlagte digitaliseringsprosjekter i Sykehuset Innlandet og foretaksgruppen.

Med «digital transformasjon» menes en ledelsesstyrt virksomhetsutviklingsprosess hvor digital teknologi blir innført for å forbedre og nå sentrale mål samtidig innenfor de fire områdene: pasientopplevelse, befolkningens helse, medarbeidertilfredshet og virksomhetens bærekraft.

Mangel på helsepersonell og et økende antall eldre i årene som kommer, setter helsetjenesten på prøve og krever nytenkning. NOU 2023:4 *Tid for handling – Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste* framhever denne utfordringen og peker samtidig på økt digitalisering som en av løsningene på utfordringen. Gjennom en digital transformasjon tas teknologi i bruk og endrer hvordan helsetjenester ytes, slik at gevinst kan tas ut både for pasienter, pårørende, ansatte og tjenesten. Erfaringer i helsevesenet og fra andre bransjer viser at dette er en omfattende og kompleks endringsprosess. *Nasjonal helse- og samhandlingsplan 2024-2027, Regional utviklingsplan 2040 og Regional delstrategi for teknologiområdet Helse Sør-Øst oppdatert november 2023, Utviklingsplan 2022-2039 for Sykehuset Innlandet og Plan for videre digitalisering i Sykehuset Innlandet 2024-2027* peker alle mot samme strategiske mål: Teknologi, samhandling, kompetanse og medisinsk utvikling henger sammen og viser retning inn i framtidens helsetjeneste.

Saksframstilling

Dagens situasjon i korte trekk

Eldre bygningsmasse og medisinsk-teknisk utstyr, aktivitet spredd over et stort geografisk område, mange tilknyttede operative enheter og infrastruktur etablert over en lang tidsperiode, gir utfordringer med å utnytte digitale løsninger til effektivisering av arbeidsprosessene i klinikken. Systemer kommuniserer ikke tilfredsstillende med hverandre og andre aktører i tjenesten, og innføring av nye løsninger tar ofte lang tid. Foretaket betaler i 2024 om lag 50 millioner kroner årlig i tjenestepreis for IKT-tjenester til Sykehuspartner og har omtrent 17 millioner kroner i investeringsmidler til lokale IKT-prosjekter.

En stor andel av medisinsk-teknisk utstyr og behandlingshjelpemidler er koblet til IKT-løsninger og er viktig i digitaliseringen av helsetjenesten. Totalt har foretaket om lag 15 000 medisinsk-tekniske utstyrsenheter og et årlig budsjett på om lag 130 millioner kroner til behandlingshjelpemidler. Samlet driftsbudsjett for helseteknologi og tjenestepreis til Sykehuspartner i 2024, er om lag 700 millioner kroner.

Ønsket situasjon / mål

Digital transformasjon skal bidra til å møte framtidens utfordringer slik at foretaket når sine mål om:

Riktig pasientbehandling

- Pasienten skal motta helhetlig behandling av god kvalitet, tilpasset pasientens behov og helsekompetanse, der pasienten er.

Nye arbeidsformer

- Helsetjenesten skal kontinuerlig utvikles gjennom samarbeid internt og eksternt, nyttiggjøring av ny teknologi, og med en fleksibilitet som tilrettelegger for gode pasientopplevelser og god ressursutnyttelse.

Godt arbeidsmiljø

- Medarbeidere skal ha rom for utvikling og kompetanseheving i hverdagen, og oppleve arbeidsglede og fellesskap på arbeidsplassen.

Framtidig ambisjon er at 30 prosent av spesialisthelsetjenesten skal ytes utenfor sykehuset og samarbeidet med primærhelsetjenesten skal styrkes og videreutvikles gjennom Helsefellesskap Innlandet.

For 2024 er målet å øke bruk av digitale behandlingsformer, etablere behovsstyrt poliklinikk og mer enn 17 prosent av konsultasjonene skal være digitale.

Plan for digitalisering

For å bidra til at Sykehuset Innlandet realiserer sitt målbilde og når målene i utviklingsplanen og virksomhetsstrategien, er det utarbeidet en plan for digitalisering. Planen operasjonaliserer målene, fordelt på ni innsatsområder, brutt ned i ulike tiltak, både organisatoriske og teknologiske (vedlegg 2). Planen er nylig rullert for perioden 2024-2027. Under følger en overordnet omtale av status og planer for innsatsområdene.

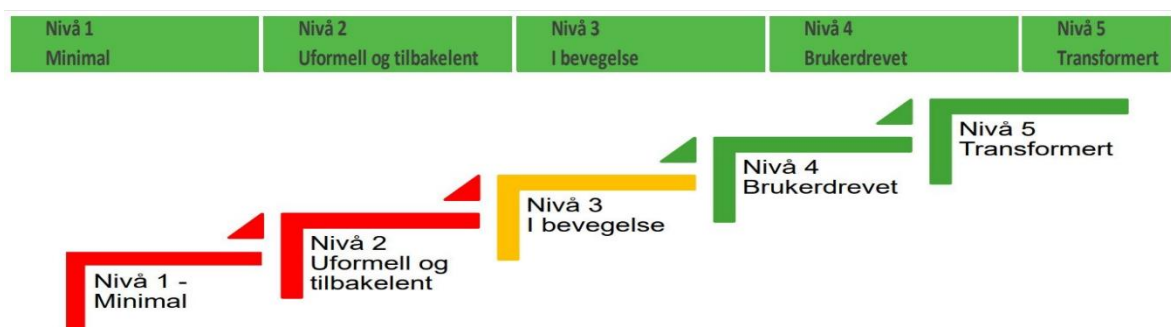
1. Digital modenhet og kompetanse

Sykehuset Innlandet gjennomførte en måling av digital modenhet i forbindelse med en avdelingssjefsamling i april 2024. I målingen ble følgende områder vurdert på en skala fra 1 til 5:

- Styring og ledelse: skår 2,3
- Menneske og kultur: skår 2,6
- Kapasitet og evne: skår 2,2
- Innovasjon: skår 2,5
- Teknologi: skår 2,3

Dette indikerer en modenhet på 2,4 som beskrives i modenhetstrappa mellom «uformell og tilbaketilt» og «i bevegelse». Undersøkelsen er å regne som en nullpunktsmåling og ambisjonen er å øke gjennomsnittlig skår til 3,5 innen 2026.

Modenhetsstrapp:

Et av tiltakene for å øke modenheten er å gjøre arbeidet og målet om digital transformasjon mer kjent i organisasjonen. Videre vil kompetanseheving både blant ledere og medarbeidere i henholdsvis endringsledelse, digitalisering inklusive informasjonssikkerhet og personvern, og opplæring i nye teknologiske løsninger være viktig tiltak. Regionale e-læringskurs er under utrulling og er tilgjengelig nå for alle ansatte.

2. Beredskap

Informasjon vil i framtiden være en av foretakets viktigste verdier som må sikres mot utilsiktet skade. Dette innebærer å sikre integritet, tilgjengelighet og konfidensialitet av informasjon. Dagens trusselbilde i samfunnet omfatter denne verdien. Sykehuset Innlandet må sammen med Sykehuspartner kjenne til trusselbildet, ha forsvarsmekanismer som hindrer inntrenging, og tiltak for å ivareta informasjon om en hendelse inntreffer. Kartlegging av informasjonsverdier er påstartet i foretaket.

Samtidig må det sikres at informasjonssikkerhet og pasientsikkerhet ikke kommer i et motsetningsforhold. God pasientsikkerhet krever at opplysninger lagres og deles mellom helsepersonell, at opplysningene er korrekte og oppdaterte, og at pasient/bruker og helsepersonell har tillit til systemer og personell. Mangelfull informasjon og svikt i overganger innad og mellom helsetjenestenivåer, er dokumentert som et av de største risikoområdene for pasientsikkerhet.

Stabil og sikker drift av teknologiske løsninger er et grunnleggende premiss for at Sykehuset Innlandet skal levere gode helsetjenester. Foretaket samarbeider daglig med Sykehuspartner om konkrete tiltak for å redusere risiko og øke robustheten i systemer og tjenester.

3. Bærekraft

Økt digitalisering vil kunne bidra til økt bærekraft, knyttet til bærekraftsmålene: god helse, stoppe klimaendringene, samarbeid for å nå målene, innovasjon og infrastruktur, og ansvarlig forbruk og produksjon.

Bærekraft er også riktig og effektiv bruk av teknologi som gir arbeidsbesparelser for helsepersonell. Ibruktagelese av automatiserte prosesser, digital hjemmeoppfølging, digitale konsultasjoner og tekniske løsninger tilpasset brukernes behov er tiltak som

skal bidra til dette. Ved innføring av nye løsninger må disse testes mot muligheten for forbedringseffekter innenfor flere dimensjoner.

4. Ta i bruk ny teknologi

I bruktagelse av ny teknologi skal bidra til å raskere oppnå effekt for å yte bedre og sikrere helsetjenester. Bruk av helsedata som beslutningsstøtte og for å predikere behov og drift i sanntid, vil være en grunnleggende premisse. Utviklingen innen kunstig intelligens vil her kunne bidra, og foretaket må øke sin kunnskap for å sikre en trygg innføring.

Teknologi og beslutningsstøtte må integreres i pasient- og arbeidsflyt, med fokus på arbeidsbesparelse og mer effektiv drift. Dette innebærer at løsninger må utvikles for og med brukere som skal benytte løsningene. Anskaffelser av nytt medisinsk teknisk utstyr og strategi for dette inngår i helhetlig løsning. Nyteknisk og innovative løsninger lokalt er en del av dette bildet.

For Sykehuset Innlandet vil teknologiutviklingen alltid henge tett sammen med regional utvikling i Helse Sør-Øst. Gjennom regional IKT-portefølje, forvaltet av Sykehuspartner, anskaffes og utvikles nye løsninger innen eksempelvis ny journal løsning DIPS Arena, muligheter for selvbetjeningsløsninger, støttesystemer og forskning. Porteføljen er delt i to delporteføljer og alle med et ti-talls prosjekter (vedlegg 1)

5. Forenkle og standardisere

Målbildet for IKT-infrastrukturmoderniseringen er en standardisert, modernisert og sikker regional IKT-infrastruktur som muliggjør leveranse av fleksible, effektive tjenester og innovasjon i helseforetakene. Helse Sør-Øst utvikler ny infrastruktur som skal gjøre det enklere å integrere nye innovasjoner og øke endringstakten.

Sykehuset Innlandet bidrar ved å sanere og integrere nye løsninger, sikre innføring av nye regionale løsninger innen IKT og medisinsk teknisk utstyr, og å ta i bruk prosessplattformen for forenklet utvikling av nye løsninger og arbeidsprosesser. Lokalt forenkles prosess for risikovurdering og det skal etableres en helhetlig teknologioversikt gjennom virksomhetsarkitektur og dataflyt.

Det regionale MONET-prosjektet skal levere et nytt og oppgradert nettverk ved hvert helseforetak i Helse Sør-Øst. Dette er nødvendig for å møte de behov helseforetakene har for et sikkert, stabilt, forutsigbart og framtidsrettet datanettverk. Det er Sykehuspartner som har ansvaret for gjennomføringen.

I tillegg til selve nettverket, må også datarommene ved helseforetakene oppgraderes med nødvendig strømtilførsel, kjøling og andre fysiske sikkerhets- og driftsmessige forhold. Disse oppgraderingene er helseforetaket selv ansvarlig for.

6. Mobilitet, desentralisering og samhandling

Desentralisering og samhandling er en sentral del av målbildet til Sykehuset Innlandet. Spesialisthelsetjenester skal tilbys nærmest mulig der pasienten bor. Per i dag er dette innført på følgende områder:

- Behandlingshjelpemidler (medisinsk-teknisk utstyr i hjemmet) der avansert behandling kan foregå hjemme. Flere løsninger sender informasjon digitalt tilbake til sykehuset
- eBehandling, veiledet internettbehandling med behandlingsprogram for depresjon, sosial angst og panikkklidelse
- DelMedMeg innenfor psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling, systematisk innsamling av pasientrapporterte data digitalt, før, underveis og ved avslutning av behandling med mål om å styrke kvaliteten i pasientbehandlingen
- Behovsstyrt poliklinikk gjennom oppfølging av pasient via skjema og dialogmeldinger som grunnlag for status, er startet opp for epilepsi og barn og unge med diabetes. Tilbud innenfor indremedisinske fagområder, kreft, ortopedi og rehabilitering, er under utvikling. Et team for digital hjemmeoppfølging bistår klinikken i arbeidet fra ide til gjennomføring og oppfølging.
- Avansert hjemmesykehus for barn, og ambulante team
- Forankret i Helsefellesskap Innlandet samarbeider sykehuset med kommunene om digital hjemmeoppfølging og utvikling av pasientflyt og arbeidsprosesser. Samarbeid med flere aktører og tydelig ansvarsfordeling er viktig for å trygge pasientene i nye måter for oppfølging og sikre helhetlige pasientforløp.

Sykehuset vil framover tilby pasienten en trygg og effektiv behandling, uansett om pasienten er hjemme eller på sykehuset. Det er et mål å kunne tilby mer behandling og digital oppfølging hjemme – i vårt virtuelle sykehus – og til det beste for pasienten.

Ved hjelp av teknologi kan vi gi pasienten den hjelpen pasienten trenger – der pasienten er. For pasienten betyr det å slippe reisen til sykehuset, for med digital oppfølging kan pasienten motta nødvendig behandling i eget hjem.

Økt mobilitet internt på sykehuset, tilpasset arbeidsflyt og selvbetjente løsninger for pasientene, er under utvikling og innføring i Helse Sør-Øst i prosjekt Helselogistikk. Innføring i Sykehuset Innlandet skjer sannsynligvis i løpet av 2026.

7. Nytt sykehus - Mjøssykehuset

Teknologi og digitalisering er sammen med bygg- og organisasjonsutvikling, en av tre bærebjelker i nytt sykehus. I arbeidet med Mjøssykehuset er det viktig at potensialet for innovativ teknologiutvikling integreres og testes ut så langt det lar seg gjøre, i forkant av bygget tas i bruk.

8. Samarbeidskultur og mulighetsrom

Utvikling av nye løsninger må gjøres i samarbeid mellom de kliniske miljøene og de teknologiske fagområdene. Vellykket endring av arbeidsprosesser som ledd i organisasjonsutvikling, og realisering av forbedrings- og endringseffekter, forutsetter god endringsledelse. Helsefellesskapet Innlandet er den viktigste samhandlingsarenaen med kommunene og det er opprettet en koordineringsgruppe innenfor e-helse i denne strukturen. Deling av informasjon, felles løsninger og sømløs digital samhandling og implementering, er noen av stikkordene for hva denne gruppen vil ta tak i.

Sykehuset Innlandet samarbeider med andre aktører og helseforetak, innenfor temaer som kunstig intelligens, teknologiutvikling og forsknings- og innovasjonsprosjekter. Gjennom prosjekt Helse 4.0 i samarbeid med Sykehuset Østfold, Sykehuspartner og Helse Sør-Øst, skal utvikling av helhetlige pasientforløp og digital tvilling testes ut. Gjennom samarbeid med akademia, næringsliv, kommuner og i klyngenettverk, har Sykehuset Innlandet bygget opp en infrastruktur for innovasjons- og forskningsarbeid som kan gi tilgang på ekstern kompetanse. Partnerskapet i Helseinn har gitt en tettere tilknytning til helsenæringen gjennom formalisert «klynge-til-klynge»-samarbeid med Norway Health Tech og Norwegian Smart Care Cluster.

Sykehuset Innlandet er partner i Senter for forskningsdrevet Innovasjon (SFI) innenfor informasjonssikkerhet, Norsk senter for cybersikkerhet i kritiske samfunnsfunksjoner, (NORCICS), som ledes av NTNU. Partnerskapet i SFI NORCICS gir mulighet for å løfte problemstillinger, digitaliserings- og IKT-prosjekter, samt egne fagmiljøer innenfor informasjonssikkerhet, inn på en samarbeidsarena hvor det kan bygges kompetanse, forskning og innovative løsninger for helsetjenestens behov tilknyttet sikkerhet i digitalisering.

9. Organisering, styringsmodell og struktur

Sykehuset Innlandet har innført porteføljestyring av digitaliseringsprosjekter for å sikre prioritering og oppfølging av prosjekter. Foretaksledelsen og representanter fra foretakstillitsvalgte og foretaksverneombud utgjør porteføljestyret teknologi.

Det regionale porteføljestyringsverktøyet Clarity skal tas i bruk som prosjekt- og porteføljeverktøy for bedre oversikt og oppfølging.

For å sikre en mer smidig arbeidsform, vurderer foretaket å utrede og innføre tverrfaglige tjenestetteam for smidig utvikling tilpasset behov i divisjonene. Hensikten er en smidig tilnærming der klinikerer forstår det faglige problemet som skal løses, og virksomhetsarkitekten, sammen med verktøymakeren, omsetter dette til konkrete løsninger.

For å få til en slik løsning må blant annet samarbeidet med Sykehuspartner videreutvikles, og digital transformasjon må prioriteres i foretaket. Sykehuset Innlandet må ha nødvendig kompetanse til å bestille og videreutvikle tjenester og forvalte informasjonssikkerhet. Det er i tillegg behov for lokal brukertilpassing og utvikling som krever kunnskap om lokale forhold kombinert med kunnskap om hvordan fellessystemene kan tilpasses.

Helseteknologi i Sykehuset Innlandet omfatter fagområdene e-helse og IKT, medisinsk teknologi og behandlingshjelpemidler, og er organisert i en avdeling i Medisin og helsefag. Avhengigheten mellom disse fagområdene er blitt stadig tydeligere i takt med økende grad av digitalisering. Samtidig bør forvaltningsstrukturen, med roller og ansvar som systemeier og systemansvarlig, vurderes slik at klinisk drift blir mer involvert og ansvarlig for egne løsninger.

Administrerende direktørs vurdering

Utvikling av moderne teknologiløsninger er knyttet til faglig utvikling og i økende grad en forutsetning for rask, sikker og presis diagnostikk, behandling, pasientflyt, samhandling og oppfølging. Digitalisering skal skape en bedre hverdag for pasienter, pårørende og ansatte, og utvikling av teknologimodenhet skal bidra til ønsket transformasjon. Digitaliseringsarbeidet er omfattende og derfor strukturert i en plan for digitalisering.

Modernisering av både kliniske og administrative IKT-systemer pågår. Det er helt nødvendig at foretaket har oppdaterte IKT-verktøy som understøtter god, sikker og effektiv pasientbehandling.

Det er sentralt at god opplæring til brukerne prioriteres ved innføring av nye kliniske løsninger. Gjennom trygghet og kompetanse vil sannsynligheten øke for høy utnyttelsesgrad. Nye løsninger skal være arbeidstidsbesparende, men faktisk endring av arbeidsprosesser er en forutsetning for å realisere både kvalitative og kvantitative effekter. Disse endringene må være integrert i det generelle arbeidet med organisasjonsutvikling og i arbeidet med det framtidige målbildet og ny sykehusstruktur.

Nye regionale IKT-løsninger samt enkelte hovedprosjekter i IKT-infrastrukturmoderniseringen, vil fortsette å være utfordrende for organisasjonen økonomisk og ressursmessig. Innføring av ny teknologi må harmoniseres med hva organisasjonen er i stand til å ta imot på en god måte. Arbeidet med realisering av forbedrings- og endringseffekter må gis oppmerksomhet gjennom hele prosjektperioden og etter overføring til ordinær drift.

Vedlegg

Vedlegg 1: Status og fremdrift utvalgte IKT prosjekter

Vedlegg 2: Plan for digitalisering 2024- 2027

Vedlegg 3: Overordnet status leveranser fra Sykehuspartner HF